

Program för biblioteksverksamheten i Tranås kommun 2016-19

Dokumentansvar:
Kultur- och fritidsförvaltningen
Biblioteksavdelningen

Dokumenttyp:
Program
Dokument-ID:
2487

Beslutat av:
Kommunfullmäktige 2017-03-13
Programmet gäller fr.o.m.
2017-03-13

Revideras senast:
2022-03-08

Version:
1

Diarienummer:
FN175-16

Program för biblioteksverksamheten i Tranås kommun 2016-19

Syfte & mål

Syftet med programmet för folk- och skolbibliotek i Tranås kommun är att synliggöra vilka satsningar och prioriteringar som ska göras för att såväl infria bibliotekslagens demokratiska intentioner som Tranås kommuns uppsatta tillväxtmål. För att uppfylla syftet behövs ett antal specifika mål som alla väl förhåller sig både till bibliotekslagen och till kommunens övergripande mål.

Bakgrund

Ett styrdokument för alla som ansvarar för och arbetar i folk- och skolbibliotek i Tranås kommun 2016-2019.

Ansvar och befogenheter

Tranås kommuns biblioteksprogram följs upp årligen under ansvar av kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden. En konkretisering i verksamhetsplaner ska under verksamhetsåret 2017 göras av ansvariga för folkbibliotek, gymnasiebiblioteket och övriga skolbibliotek som gäller varje inriktningsområde: Utbud, tillgänglighet, livslångt lärande och kvalitet, kreativitet. Resurser för såväl planering som verksamhetsutveckling ska avsättas. Programmets och handlingsplanernas inriktningar ska synliggöras i verksamheternas styrkort.

Tidplan och uppföljning

Programmet revideras vart fjärde år i samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen under ledning av chefer för kultur- och fritidsförvaltningen och stadsbiblioteket.

Inledning

Målsättning: Biblioteken i Tranås erbjuder alla likvärdig service: Alla ska känna sig välkomna oavsett ålder, ursprung, könsidentitet, trosuppfattning, sexuell läggning eller eventuell funktionsnedsättning. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och verka för demokrati och människors lika värde. Tranås stadsbibliotek finns till för alla, kommunens skolbibliotek vänder sig till skolans elever och personal. Bibliotekens verksamhet ska kännetecknas av läsfrämjande och språkutvecklande arbete. Prioriterad grupp är barn och unga.

Bibliotekslagen

Den nya bibliotekslagen trädde i kraft 1 januari 2014 och beskriver bibliotekens grundläggande uppdrag. Lagen anger att en gemensam plan, eller enligt Tranås kommuns ledningsmodell ett gemensamt program, ska antas för kommunens biblioteksverksamhet – såväl för folkbibliotek som för skolbibliotek.

Folkbiblioteken ska i korthet:

- Verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.
- Finnas tillgängliga för alla och vara anpassade till kundernas behov och präglas av kvalitet och allsidighet.
- Främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet.
- Uppmärksamma personer med funktionsnedsättning.
- Uppmärksamma de nationella minoritetsspråken, andra språk än svenska och de nationella minoritetsspråken och tillhandahålla lättläst svenska.
- Ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.
- Öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Skolbiblioteken ska i korthet:

- Omfatta böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier.
- Vara anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.
- Vara tillgängligt för alla elever i den egna skolans lokaler eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del av utbildningen och för att nå målen med denna.

Tranås kommuns utvecklingsstrategi 2015-2019

I Tranås kommunfullmäktige har en övergripande strategi antagits som anger vad som behöver fokuseras och prioriteras för att Tranås ska utvecklas till en attraktiv kommun i tillväxt som verkar för kreativitet och innovation. För att uppnå detta har fyra områden pekats ut som särskilt viktiga;

- Högre utbildningsnivå
- Social inkludering
- Infrastruktur
- Arbete - Näringsliv

Specifika mål med Tranås kommuns biblioteksverksamhet

Tranås kommuns biblioteksverksamhet ska erbjuda

- Ett rikt, intresseväckande och varierat utbud som fungerar lockande och utvecklande
- En tillgänglig, öppen och kreativitetsbejakande verksamhet med kompetent och serviceinriktad personal
- Modern och väl fungerande digital teknik med hög grad av självservicemöjligheter
- Ett engagerat, lyhört och vägledande arbetssätt som möjliggör språkutveckling och verkar läsfrämjande

Metod

Processen i arbetet med att ta fram programmet inleddes med att presidierna i barn- och utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden diskuterade fram inriktning, avgränsning och fokus tillsammans med ansvariga tjänstepersoner i båda förvaltningarna. Parallellt med dessa diskussioner har omvärldsbevakning på biblioteksplanområdet genomförts och konsultativa samtal förts med regionbiblioteken i Östergötland och Jönköping. Därefter genomfördes en heldagsworkshop med deltagande personal från folk- och gymnasiebiblioteken, förskolan, gymnasieskolan, vuxenutbildningen och utvecklingsansvariga tjänstepersoner. Workshopen inleddes med en föreläsning om den nya bibliotekslagen och behovet av biblioteksutveckling med fokus på läsfrämjande och barns- och ungas språkutveckling. Därefter genomfördes gruppdiskussioner indelade i fyra teman;

- Utbud – med diskussioner kring utrymme, vad som finns i rummet, dynamik, funktioner och digital teknik.
- Tillgänglighet – med kopplingar till öppettider, bemötande, fysisk planering, teknik och personalens kompetens.
- Livslångt lärande – där aspekter som källkritik, digitala resurser och personalens kompetens rådbåkades.
- Kvalitet och kreativitet – varvid att locka nya kunder och intressen samt utvecklande projekt diskuterades.

Tranås kommuns folkbibliotek och skolbibliotek ska driva verksamhet och utvecklingsarbete efter riktlinjer som beskrivs här nedan under rubrikerna: utbud, tillgänglighet, livslångt lärande, kvalitet och kreativitet.

Utbud

Utrymme

Folk- och skolbiblioteken i Tranås kommun ska erbjuda moderna, inspirerande, flexibla och tillgängliga lokaler för att möta olika behov och kunna rymma olika kulturmöjligheter som läsning för alla i alla dess former, utställningar, föreställningar, konserter, föreläsningar och workshops. Här finns böcker, tidskrifter och tidningar samt plats för spontana möten och möjligheter att sitta ned och ta del av aktuella nyheter och frågor. På folkbiblioteket finns särskilda utrymmen för och innehållande modern digital utrustning för eget kreativt skapande för barn, unga, och vuxna. Bokningsbara rum och utrymmen för arbete och studier, och tysta läsplatser ska finnas på både folk- och skolbibliotek.

Vad finns i rummet?

Bibliotekens utrymmen ska inspirera till läslust, upplevelser och kunskapsinhämtning och möjliggöra mötet med böcker och läsning – och andra möjliga läsfrämjande media som ljudböcker, talböcker, tidskrifter, tidningar och databaser. Särskilt vikt skall läggas på barn och unga som mottagare för att uppmuntra läsning. Innehållet i folk- och skolbiblioteken erbjuder mångfald, dagsaktuella nyheter och samtidsmedier, likväl som möjligheter att ta del av äldre historia och lokalhistoria. Besökare erbjuds möjligheter att scanna, kopiera och skriva ut material via flertalet tillgängliga publika datorer och ett väl fungerande och öppet digitalt nätverk.

Funktioner

Kunder kan via självbetjäning söka och låna material och medier. Kompetent personal ger sökstöd i biblioteket, bibliotekskatalog, lokaler och i det digitala utbudet via datorer och databaser och på internet. Språkstöd ges och tolkar arbetar inkluderande. Personalen ska ha bred källkritisk, språk- och digital/teknisk kompetens. Via läsombud, hemleverans (Boken kommer) och/eller arbetsplatsbibliotek erbjuder och skickar folkbiblioteket medier till kommunala boenden och privatpersoner i Tranås som har svårt att själva ta sig till biblioteket. Stadsbiblioteket har uppsökande verksamhet mot barn via t.ex. kommunens öppna förskoleverksamhet, vårdcentral och övriga skolor.

Tranås stadsbibliotek är en del i samarbetet Götabiblioteken. Här ingår alla stadsbibliotek i kommunerna i Östergötland samt Tranås och man erbjuder gemensam katalog, hemsida och arbetar tillsammans med gemensam utveckling av biblioteksverksamheten. Målet för Tranås del är att fortsätta med Götasamarbetet och utveckla detta.

Tillgänglighet

Öppettider

Bibliotekens öppettider är anpassade efter kundernas och elevernas behov och erbjuder tillgänglig, kompetent personal. Skolbiblioteken är öppna under terminstid och skoltid. På folkbiblioteket ska kunder kunna nå utbudet via självbetjäning; meröppet. Hemsidan och det digitala utbudet är alltid tillgängliga och möjligheter ska finnas att denna väg även ställa frågor och ge synpunkter. Biblioteken erbjuder tider utanför ordinarie öppettider gentemot samarbetspartners som vuxenstuderande, förskolor, skolor och intressegrupper.

Bemötande och kompetens

Personalen ska ge varje kund ett gott bemötande och möta varje behov genom att uppvisa professionalitet och pedagogiskt ansvar. Biblioteken ska erbjuda innehållslig, rumslig och digital guidning. Kunderna ska uppleva att bibliotekens personal innehar ett brett kunnande rörande litteratur, digital teknik och språk. Personalen arbetar återkommande med bemötande och service, samt utvecklar sitt kunnande med kompetenshöjande utbildningar och kurser och uppmanas att samverka och samarbeta lokalt och regionalt.

Fysisk och estetisk planering

Lokalerna ska vara inbjudande och väl anpassade för att möta ALLA kunders behov oavsett eventuell funktionsnedsättning. Enkel framkomlighet ska råda, både vad gäller det fysiska och det digitala rummet. Lokaler, möbler och annan utrustning ska spegla olika behov och funktioner. Det ska finnas möjlighet för avskildhet, samtal och möten eller grupparbeten. Servicefunktioner som laddningsstationer, eluttag, informationspunkter och toaletter ska finnas.

Teknik

Folkbiblioteket ska erbjuda anpassade medier och utrustning för funktionsnedsatta. Man erbjuder också flertalet användarvänliga datorer med väl fungerande och uppdaterad programvara och effektivt internet. Lokalerna ska vara utrustade med öppet och stabilt wi-fi, skärmar och projektorer avsedda för information och som även ska kunna användas vid olika evenemang och filmvisning. Hemsidan ska vara pedagogisk och användarvänlig och erbjuda möjligheter att låna och använda medier som böcker, film, tidskrifter, tidningar och databaser. Ljudutrustning anpassad efter olika ändamål ska finnas.

Livslångt lärande

Källkritik

Biblioteken ska utgöra kommunens kunskapscentra när det gäller att guida kunderna till ett källkritiskt förhållningssätt. Ett rikt bestånd uppvisande bredd och möjligheter till fördjupning ska erbjudas.

Bildning och utbildning

Folk- och skolbiblioteken har något olika uppdrag där folkbiblioteken erbjuder möjligheter till bildning i vid mening och skolbiblioteken underlättar, guidar och möjliggör utbildning. Båda biblioteksformerna ska fungera motiverande och stöttande, regelbundet erbjuda läsfrämjande aktiviteter. Folkbiblioteket ska söka samarbeten med föreningsliv och studieorganisationer, arrangera och uppmuntra till språkcaféer, bokcirkel och bokprat för olika åldrar. Skolbiblioteken ska erbjuda läxhjälp och studiero och studieinspiration.

Digitala resurser

Biblioteken ska möjliggöra distansstudier och erbjuda de resurser som kunden efterfrågar, liksom köpa in viss kurslitteratur som det är stor efterfrågan på. Inom Götabiblioteken erbjuds kunderna ett stort, varierat och lättöverskådligt utbud via en utvecklad, samtida och användarvänlig hemsida som också knyter an till vårt lokala bibliotek och de särskilda resurser, utbud och program vi erbjuder här. Biblioteken ska använda sig av, vara i framkant och söka nya digitala redskap och program som underlättar och utvecklar verksamheten och erbjuder besökarna att använda och interagera med denna nya teknik.

Kvalitet och kreativitet

Tydlighet

Biblioteksverksamheten ska kännetecknas av tydlighet. Innehållet och utbudet ska enkelt kunna tolkas och förstås av alla kunder. Möbler och annan utrustning, presentationer, beskrivningar och exponering ska vara estetiskt tilltalande och inspirerande för flertalet. Personalen ska ha avgränsade ansvarsområden men också kunna arbeta flexibelt efter behov.

Nya kunder

Folkbiblioteket behöver ständigt locka till sig nya kunder och uppvisa nyfikenhet inför utveckling och förändring. Att arbeta uppsökande blir allt viktigare, exempelvis genom att bjuda in föreningar och näringsliv till spännande möten, liksom att erbjuda till exempel utlån och möjligheter till läsning på platser utanför biblioteket. Att synliggöra alla möjligheter som biblioteken erbjuder på sociala medier och verka i samhällets hela bredd är nödvändigt.

Nya projekt

Folkbiblioteket ska söka nya vägar för att arbeta läsfrämjande och ska erbjuda möjligheter till spontant kreativt och konstnärligt utforskande och skapande, även tekniska och digitala möjligheter till programmering och workshops i så kallade Makers Space. Resurser i form av såväl arbetsyta, material, utrustning och kompetens ska finnas på bibliotek eller från samarbetspartners. Folkbiblioteket ska erbjuda aktörer utifrån stora möjligheter att här pröva sina nya projekt och idéer.